

Lancering van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant*

dr. Geertrui Van Synghel, bewerkster van het *DONB* en projectmanager van de Stichting Brabantse Bronnen

Homepage van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant*

De lancering van de website van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant*, www.donb.nl, op 17 november 2010 kent een lange voorgeschiedenis. In 1979 en in 2000 verschenen de eerste twee delen van het *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312*, bewerkt door H.P.H. Camps (deel I: 887 oorkonden met betrekking tot de Meierij van 's-Hertogenbosch) en door M. Dillo en G.A.M. Van Synghel (deel II: 657 oorkonden over de heerlijkheden Breda en Bergen op Zoom). Met deze twee delen kwam helaas een voortijdig einde aan dit uitgaveproject, dat door Willy Steurs een titanenarbeid werd genoemd. De bewerking en uitgave van de delen III en IV, met circa 750 oorkonden uit het Land van Heusden en Altena en uit de oostelijke heerlijkheden Cuijk, Ravenstein, Megen, Boxmeer en Bokhoven, werd stopgezet. Het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, de uitgever van het *ONB*, bracht samen met het BHIC de aangelegde dossiers uit de jaren 1962-2000 onder in een database.

Een initiatief vanuit het historisch veld leidde tot de oprichting van de Stichting Brabantse Bronnen, die in 2009 het Oorkondenboek van Noord-Brabant opnieuw van de grond tilde. Dankzij de financiële steun van de Provincie Noord-Brabant en de Streekraad het Groene Woud De Meierij kon de editie van de delen III en IV opnieuw van start gaan, met als bewerkster dr. Geertrui Van Synghel. Deze nieuwe delen van het *Oorkondenboek* verschijnen niet langer in gedrukte vorm, maar digitaal onder de naam *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant (DONB)*. Deze digitale publicatievorm brengt een aantal voordelen met zich mee. Ten eerste laten de onderzoeksresultaten

niet zo lang op zich wachten als bij een gedrukte uitgave. De bewerkte oorkonden worden direct gefaseerd online geplaatst, zonder de integrale afronding af te wachten van het hele corpus. Dit biedt ook de mogelijkheid aan onderzoekers om in deze fase suggesties te doen voor aanvullingen en correcties. Ten tweede zijn nu aan alle oorkonden afbeeldingen gekoppeld, zowel van de voor- als van de achterzijde, én er is een nieuwe onderzoekscomponent door de optie van tekstretrieval, het elektronisch doorzoeken van alle fulltext gepresenteerde oorkondeteksten. De website van het *DONB*, www.donb.nl, is ontworpen door Diebert van Rhijn, technisch coördinator bij het ING, en wordt gehost door het ING. De oudste oorkonde in dit nieuwe *DONB* dateert uit het jaar 721 en legt een schenking vast van een horige te Megen (deel IV). Het jongste stuk is van 7 december 1312, een oorkonde van de bisschop van Utrecht voor de abdij van Berne.

Educatief
Subsidiënten en partners
Contact
Beheer

Origineel
A. Bernheze, Abdij van Berne, abdijsarchief IIE4a.
Aantekening op de achterzijde: 1^e door 16e-eeuwse hand: 1248, de limitatibus in Meersbergen de dato 1312.
Bezegeling: S1 uithangend bevestigd zegel van Gwijde, bisschop van Utrecht, zwaar beschadigd, van bruine was.

Uitgave
a. Hoevenaars, in AAU 18 (1890) 134, naar A.

Regest
Van Bavel, Regestenboek Berne, 31, nr. 135.

Samenhang
Voor de gevidimeerde oorkonde, zie DONB nr. 1248.07.08.

Afbeelding 1 **Afbeelding 2** **Volledig scherm**

Guido,^a Dei gratia episcopus Traiectensis, universis presentes litteras visuris salutem in Domino sempiternam.
Noveritis nos litteras reverendi patris domini Ottonis, quondam Traiectensis episcopi, non cancellatas non abollitas non raras nec in aliqua sui parte viciatas vero sigillo sigillatas vidisse, audivisse ac manibus tetigisse tenorem qui sequitur per omnia continentes:
-- -- (hierna volgt de tekst van DONB nr. 1248.07.08).
Et nos Guido, predictus Traiectensis episcopus, dictam compositionem inter predictas partes confectavis prout superius est enarratum et sicut in litteris super hoc confectis vidimus contineri per omnia ratificamus et confirmamus et in perpetuum precipimus inviolabiliter observari.
In quorum testimonium robor et confirmationem sigillum nostrum presentibus litteris duximus apponendum.
Datum anno Domini M^o CCC^o XII°, in crastino beati Nycholai episcopi^b.

^a versierde initiaal A. - ^b hierna sluitingsteken A.

Namen
Gwijde, bisschop van Utrecht · Otto, bisschop van Utrecht · abdij van Berne

← vorige:

Screenshot met uitgave van de oorkonde d.d. 7 december 1312 (zie www.donb.nl/database/weergave/oorkonde/13121207b).

Net zoals bij de eerste twee delen van het *ONB* zijn de oorkonden van het *DONB* afkomstig uit binnen- en buitenlandse archieven. Op dit ogenblik bevat de database van het *DONB* tachtig oorkonden, die per oorkonde voorzien zijn van lijsten van persoons- en plaatsnamen. Deze oorkonden hebben betrekking op de Meierij (als aanvulling op deel I) en op het Land van Heusden en Altena en de oostelijke heerlijkheden.

Naast deze wetenschappelijke uitgave maakt de Stichting Brabantse Bronnen de oudste teksten uit de Noord-Brabantse regio ook toegankelijk voor een bredere kring van geïnteresseerden door middel van een uitgebreid educatief programma. Het eerste project voor het primair onderwijs, ‘Wie schrijft, die blijft!’ is al gerealiseerd, en wordt hierna apart toegelicht door Ivonne Lipsch. Daarnaast is een aantal andere onderdelen in ontwikkeling voor het voortgezet onderwijs en voor volwassenen. Het Streekarchief Land van Heusden en Altena (SALHA) ontwikkelt in 2011 voor het *DONB* een ambitieus programma met een cursus ‘Oorkonden als bron voor de regionale geschiedbeoefening’, een lezingencyclus, een publicatie over de oorkonden van het SALHA en een charterbank. In de loop van 2011 wordt een ‘regestenbank’ opgezet, die interactieve deelname mogelijk maakt. Van de regesten (= korte samenvatting van de inhoud) in het *DONB* worden uitgebreide samenvattingen gemaakt van de overwegend Latijnse oorkonden, zodat deze teksten voor een groter publiek toegankelijk zijn. In het najaar van 2011 volgt nog een publieksmanifestatie om het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant* bij het grote publiek onder de aandacht te

brenge.

Voor de website van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant*, zie www.donb.nl.
Voor alle verdere informatie: geertrui.van.synghel@huygens.knaw.nl.